

A Múltunk Öröksége

Alapítvány

Tájékoztatója

2011/1 (26.)

BESZÁMOLÓ

a Múltunk Öröksége Alapítvány
2010. évi tevékenységéről

Alapítványunk 2010-ben alapszabályának megfelelően, törvényes keretek között folytatta tevékenységét, habár működését rendkívüli körülmények nehezítették.

Személyi feltételek

A 2010. február 14-ei kuratóriumi ülésen Jelenics József – kuratóriumi tagságának megtartásával – lemondott elnöki tisztségéről. Lemondását a kuratórium tagjai elfogadták, egyúttal – egyetértve az alapítók javaslatával, amelyet dr. Szabó Imre terjesztett elő – a kuratórium elnökének megválasztották Révész Györgyöt, aki a megbízást elfogadta, egyúttal lemondott felügyelőbizottsági elnöki tisztségéről. A kuratórium ezen kívül

- megerősítette Jelenics Józsefet kuratóriumi tagságában,
- megválasztotta Várhelyi Miklóst a kuratórium tagjának,
- megválasztotta Kalotay Gábort a felügyelőbizottság elnökének,
- megválasztotta dr. Nagy Józsefnét a felügyelőbizottság tagjának.

A személyi változásokat, valamint az alapító okirat ennek megfelelő módosításait a Fővárosi Bíróság 2010. április 2-ai végzésével bejegyezte, a végzés április 28-án jogerőre emelkedett.

2010. június 1-jén elhunyt Jelenics József, a kuratórium tagja, akit a kuratórium döntése alapján az Alapítvány saját halottjának tekintett, ennek megfelelően vállalta a temetés költségeit, és érdemben közreműködött a hamvasztás utáni búcsúztatás megszervezésében és lebonyolításában. Jelenics József emléket megőrizzük és ápoljuk. Jelenics József halálával csonkává vált a kuratórium, az új kuratórium tag megválasztása sürgető feladatunk.

Kuratóriumi ülések

2010-ben a kuratórium öt alkalommal (február 14-én, április 17-én, május 30-án, szeptember 12-én és november 28-

án) ülésezett. A kuratóriumi ülések minden esetben határozatképesek voltak, azokon a felügyelőbizottság is képviseltette magát, és – egy eset kivételével – dr. Szabó Imre alapító is részt vett.

Április 17-én kihelyezett kuratóriumi ülést tartottunk Pápán, ahol megemlékeztünk Marton Jenő halálának 5. évfordulójáról, és koszorút helyeztünk el a síron.

Májustól kezdődően a kuratóriumi ülések helyszíne a Pedagógusok Szakszervezete XIV. kerületi helyisége volt (Budapest, XIV. Thököly út 94.), és jelenleg itt tároljuk az alapítvány kiadványainak raktári példányait is.

Kapcsolatok

Az elmúlt évben csak azoknak az alapítvány tevékenységéhez illeszkedő kapcsolatoknak az ápolására fordítottunk energiát, amelyeknél a másik fél részéről is fogadókészséget tapasztaltunk. Igen jó szakmai kapcsolatunk van a Magyar Pedagógiai Társaság Mozgalompedagógiai Szakosztályával (MPT MOPED), változatlanul érvényben van együttműködési megállapodásunk a Régiók Interkulturális és Orosz Nyelvi Egyesületével. Levélben válaszoltunk a Lovasberényi Falukör Marton Jenővel kapcsolatos információkérésére. A Magyar Úttörők Szövetsége ügyvezető elnöke, Rácz Péter szeptember 12-ei kuratóriumi ülésünkön tartott részletes tájékoztatót a szövetség helyzetéről, egyúttal mind a kuratórium, mind Rácz Péter kifejezte szándékát az együttműködés bővítésére és egy együttműködési megállapodás megkötésére.

Díjak, kitüntetések, pályázatok

A partner iskolák idén is örömmel vették megkeresésünket, a kuratórium pedig elfogadta felterjesztésüket a Marton Jenő díjra, amit június 12-én Keszthelyen Magócsi Károlyné, a kuratórium tagja Horváth Ritának, Reziben Kalotay Gábor, a Felügyelőbizottság elnöke Kocsis Anitának, Sármelléken Révész György,

a kuratórium elnöke Berkovics Kittinek adott át, Zalavárra pedig postán küldtük el Kovács Bettinának.

A *Marton Jenő Emlékplakettet* idén Jelenics Józsefnek és Nagy Júliának, a csillebérci úttörőtábor volt táborvezető-helyettesének íteltük oda. Jelenics József díját már csak halála után tudtuk átadni özvegyének. Nagy Júlia október 10-én Csillebércen vette át az emlékplakettet. Ide kapcsolódó szomorú hír, hogy nem sokkal a kitüntetés átvétele után, november 29-én ő is elhunyt.

Alapítványunk a Magyar Úttörők Szövetségével közösen *Ezüstfokos vándordíjjal* ismeri el a természetjárásban, táboroztatásban élenjáró túravezetők munkásságát. A díjat idén június 5-én Csillebércen dr. Tóth József adta át Dancs Imre keszthelyi túravezetőnek. Dancs Imre a díjjal járó 50.000Ft pénzjutalmat rászoruló gyermekek táboroztatása javára ajánlotta fel, így alapítványunk – amely a díjat fele részben finanszírozza – 25.000Ft-tal járult hozzá öt felsővadászai árvízkarosult gyermek táboroztatásához a Pest Megyei Gyermek és Ifjúsági Alapítvány zamárdi táborában (táborozásuk ezt meghaladó költségét a PMGYIA vállalta, így a gyerekek teljesen ingyen táborozhattak).

Az idén kiírt *Marton Jenő Emléke Pályázatra* négy kolléga, Gunity Gábor (Kecskemét), Gunity József (Madaras), Gunity Józsefné (Madaras) és Homlódi Ferenc (Pécs) küldött be összesen öt pályázatot (Homlódi Ferenc kettőt). Pályázataikat a kuratórium elismerő oklevéllel és szerény pénzjutalommal (pályázónként 10000Ft) díjazta.

Rendezvények, események

Augusztus 25-én alapítványunk képviselőjében Révész György, a kuratórium elnöke látogatta meg a Pest Megyei Gyermek és Ifjúsági Alapítvány zamárdi táborát, ahol találkozott azokkal az alsóvadászai gyerekekkel, akiknek táborozásához alapítványunk – Dancs Imre felajánlása révén – hozzájárult.

Október 10-én alapítványunk – a Magyar Úttörők Szövetségével és a Magyar Pedagógiai Társaság Mozgalompedagógiai Szakosztályával együttműködve – összejövetelt rendezett Csillebércen a Magyar Úttörők Szövetsége egykori főtitkára, a júniusban elhunyt Szabó Ferenc emlékére, amelyen Trencsényi László bevezetője és az emlékező hozzászólások után a résztvevők fát ültettek Szabó Ferenc emlékére. A rendezvénynek – melyre az ország távolabbi pontjáról is eljöttek Szabó Ferenc tisztelői és barátai, valamint alapítványunk tagjai – mind a szervezést, mind a lebonyolítást illetően kedvező volt a visszhangja.

Október 17-én alapítványunk képviselőjében Révész György vett részt Zánkán dr. Nádházi Lajos, a volt Balatoni Úttörőváros egykori főigazgatója, alapítványunk Marton Jenő Emlékplakettjének kitüntetettje emléktáblájának avatásán.

Kiadványok, Tájékoztató

2010-ben három alkalommal, összesen 18 oldalon jelent meg alapítványunk Tájékoztatója, amelyet postai úton juttattunk el támogatóinkhoz (a második – Jelenics Józsefre emlékező – különszámot és a harmadikat együtt postáztuk). A Tájékoztató példányszámát – a remittenda mennyiségének csökkentése érdekében a korábbi 400-ról 250-re csökkentettük.

Az Alapítvány fennállásának 15. évfordulójára elkészült az alapítványi Tájékoztató 1997 és 2009 közötti számaikat tartalmazó gyűjteményes kiadvány.

Kuratóriumi döntés alapján 50.000Ft támogatást nyújtottunk a Régiók Interkulturális és Orosz Nyelvi Egyesülete kiadásában megjelent, Viczai Péter által szerkesztett Válogatás a Russzkij Jazik Szevodnya írsaiból c. kötethez, valamint ugyancsak kuratóriumi döntés alapján 25.000Ft-tal támogattuk a Magyar Pedagógiai Társaság által kiadott, a Mozgalompedagógiai füzetek sorozatban megjelent Rekviem egy közösségért c. kiadványt, amelynek szerzője, Fehér Éva az egykori Úttörőegyüttes fejlődésének történetét idézi fel, fájlalva e közösség megszűnését.

Gazdálkodás

Alapítványunknak 2010-ben több rendkívüli kiadása is volt, e mellett – részben az átadás-átvétellel járó nehézségek miatt – a támogatási összegek és

az 1%-okból származó bevétel is alacsonyabb volt az előző évinél. Mindezek ellenére gazdasági helyzete stabil, a kiadások racionalizálásával sikerült az előző évek gazdálkodásában mutatkozó hiányt csökkenteni, és remélhető, hogy 2011-től egyensúlyi gazdálkodást sikerül folytatni.

Az elmúlt évben összesen 145.300Ft támogatást kaptunk (2009-ben ez az összeg 219.500Ft volt), továbbá az APEH a tárgyévi rendelkező nyilatkozatok alapján 92.771Ft-ot utalt át számlánkra (2009-ben 277.098-ot, ez az összeg azonban tartalmazta a 2008. évről késve átutalt 188.072Ft-ot, így a „tiszta” 2009. évi 1%-os bevétel 88.926Ft volt).

Kuratóriumunk szeptember 12-ei ülésén elfogadta az alapító okirat által előírt befektetési szabályzatot, november 28-ai ülésén pedig döntött arról, hogy az alapítvány számlájához elektronikus hozzáférést igényelünk a K&H Banktól. Alapítványunk könyvelését az elmúlt évben is a Székely Bt. vezette. A könyvelés az előírásoknak megfelelő volt, adóbevallásunk és a statisztikai adatszolgáltatás időben elkészült, a szükséges információkat mindig pontosan megkaptuk, ezért köszönet illeti Székely Mária könyvelőt.

Egyebek

Az új kuratóriumi elnök megbízásával párhuzamosan a kuratórium döntött a székhelyváltozásról is, így alapítványunk új székhelye: 1062 Budapest, Bajza u. 62. Ennek megfelelően az APEH tájékoztatott bennünket adószámunk megváltozásáról is, új adószámunk: 18080320-1-42 lett.

A kuratóriumi elnöki feladatok átadás-átvételével kapcsolatos iratrendezés a második félévben elkezdődött, és jelenleg is folyamatban van.

2010-re terveztük az alapítvány tulajdonában lévő – jelenleg Székely Mária garázsában raktározott – könyvtárral rendezését és selejtezését, erre azonban időhiányában nem került sor, ezért ez a feladat áthúzódik 2011-re.

A Közép-magyarországi Regionális Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság 2010. augusztus 6-ai keltezésű levelében felhívta figyelmünket arra, hogy 2000-ig visszamenően pótoljuk elmaradt (egyébként nemleges) adatszolgáltatásunkat. A szükséges nyilatkozatokat postafordultával megküldtük.

A Múltunk Öröksége Alapítvány 2011. évi munkaterve

1. 2011-ben négy alkalommal – februárban, áprilisban, szeptemberben és novemberben – tervezünk kuratóriumi ülést. A törvényes működés érdekében sürgős feladatunk egy új kuratóriumi tag megválasztása és az alapító okirat ennek megfelelő módosítása.
2. Fontos feladatunk a tervezett együttműködési megállapodás megkötése a Magyar Úttörők Szövetségével.
3. Lépéseket kell tennünk a Magyarországi Gyermebarátok Mozgalmával való együttműködés javítására.
4. Ugyancsak fontos feladatunk új támogatók bevonása, jelenlegi támogatóink aktivizálása, támogatói adatbázisunk frissítése. Az alapítvány támogatóival való eredményesebb kapcsolattartás érdekében Baráti találkozó szervezünk.
5. Alapítványunknak nem csak alapító okiratából adódó feladata, hanem küldetése, el nem hárítható kötelezettsége is a magyar úttörőmozgalom – és tágabb értelemben a magyar gyermekszervezetek – hagyományainak őrzése, tárgyi emlékeinek, iratainak gyűjtése. A gyűjtőmunka feltételeinek – mindenekelőtt a gyűjtött anyag tárolásának – biztosítása hosszú távú feladatunk, amelynek érdekében együtt kell működnünk a Magyar Pedagógiai Társaság Mozgalompedagógia Szakosztályával, az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeummal, a zánkai Gyerme- és ifjúságszervezet-történeti Múzeummal és könyvtárral, valamint szükséges további partnerek felkutatása és bevonása.
6. Örömmel vállalt fontos kötelezettségünk az alapítványi díjak és támogatások odaítélése. 2011-ben a következő díjak átadására kerül sor:
 - a) Marton Jenő-díj (4db, együttműködve a partner iskolákkal)
 - b) Ezüstfokos vándordíj (együttműködve a Magyar Úttörők Szövetségével)
 - c) Amennyiben 2011-ben megjelenik a Mozgalompedagógiai füzetek következő száma, annak kiadásához az alapítvány 25.000Ft támogatást nyújt.

7. Az alapítvány hosszú távú működésének biztosítása érdekében meg kell teremtenünk az egyensúlyi gazdálkodás feltételeit. E célból
 - a) racionalizálni kell kiadásainkat,
 - b) működési pályázatot kell benyújtatunk a Nemzeti Civil Alapprogramhoz
 - c) keresni kell a támogatások növelésének lehetőségét
8. 2010-ről áthúzódó feladataink:
 - a) Az alapítvány tulajdonában lévő könyvek selejtezése, rendezése, valamint a megfelelő állapotú és tartalmú könyvek átadása – korábbi határozatunk szerint – egy kárpátaljai iskolának és / vagy gyerekeknek, fogadókészség hiányában egy magyarországi iskolai vagy közkönyvtárnak.
 - b) Az alapítvány iratainak rendezése
9. Kommunikációs feladataink
 - a) 2011-ben is legalább két alkalommal jelentetjük meg Tájékoztatónkat.
 - b) Gondoskodnunk kell honlapunk rendszeres karbantartásáról.

Tájékoztató az Úttörőszövetségről

A 2010. szeptember 12-ei ülésen Rácz Péter tájékoztatta a kuratóriumot a Magyar Úttörők Szövetsége jelenlegi helyzetéről. Elmondta, hogy

- a) Bízta abban, hogy a baloldali kormánnyal sikerül partneri együttműködést kialakítani, valamint segítséget kapnak Csillebérc helyzetének megoldáshoz. Bár kaptak ilyen értelmű ígéreteket, ezek nem váltak valóra.
- b) A MÚSZ tagszervezeteinek túlnyomó többsége nem vállalta fel az „úttörő” nevet. Jelenleg mintegy 5-7%-uk viseli az „úttörő” nevet, több helyen felemás szervezatként működnek a csapatok. A névről egyébként hosszú ideje folynak viták, többen úgy vélték / vélik, hogy a névváltoztatás a „túlélés ára”.
- c) „Politikai értékvilágot felvállaló gyermekmozgalom stabil támogatottság nélkül nem létezhet.”

Ugyanakkor ez a támogatottság mindvégig hiányzott, az ígérek ellenére soha nem volt arra irányuló politikai akarat vagy elképzelés, hogy a baloldal mögött fel kell építeni egy erős gyermekmozgalmat. Másrészt az esetenként meglévő helyi támogatottságot országos szinten nem lehetett eredményesen képviselni.

- d) Mindezek eredményeként a MÚSZ ma tetszhalotti állapotban van. Ebben a helyzetben alternatív megoldást jelenthet a Grund Klubhálózat, amely azonban nem jelenti az értékek feladását. Rácz Péter szerint a 21. században is lehetséges baloldali értékek mentén szerveződő gyermekmozgalmat szervezni. Másrészt látni kell azt is, hogy

- ma inkább szórakoztató jellegű programokra van igény,
- a nagyvárosokban nagyon sok a tanórán kívüli, fizetős program, amely a tapasztalatok szerint a gyerekek többségét kielégíti, ezért az úttörőmozgalom hatása főleg a kistelepüléseken, főleg a hátrányos helyzetű gyermekek körében érvényesül,
- a gyermekérdekű társadalmi munka népszerűsége csökken, az erre szocializálódott korosztály kikopik

A Grund Klubhálózat ezekre a jelenségekre és problémákra is megoldást kínál.

- e) A Legfelsőbb Bíróság 2009-es jogerős döntése Csillebérc ajándékozási szerződését semmisnek nyilvánította, a tábor tehát állami tulajdon, azonban a jogviszonyok tekintetében az LB új eljárás lefolytatására kötelezte a Fővárosi Bíróságot. Ebben az ügyben egyelőre még nem tűzték ki a tárgyalást, arra várhatólag csak az önkormányzati választásokat követően kerül majd sor, de félő, hogy a MÚSZ ebből is vesztesen kerül majd ki. Hozzá kell tenni, hogy a meghirdetett, kedvező árú táborokba kevés a jelentkező, nagyon kevés pedagógus vállalja a szervezést, a felelősséget.

Hozzászólásában Várhelyi Miklós hangsúlyozta: reménykedik a baloldali gyermekszervezetek jövőjében, és hangsúlyozta az összefogás jelentőségét – ebben tud segíteni a Múltunk Öröksége Alapítvány. Hangsúlyozta, hogy személy szerint

sem neki, sem a tárnoki úttörőknek nem származott soha semmilyen hátrányuk abból, hogy felvállalták az úttörő nevet és az ezzel járó külsőségeket, sőt, ezzel a névvel majdnem mindig sikeresen pályáztak, bármilyen színű is volt éppen a kormány. Hozzátette: a szocialista kormány idején sem volt semmivel sem szeretettebb az úttörőcsapat. Véleménye szerint a Grundhoz való csatlakozás nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket, sőt, most, hogy nem az MSZP van hatalmon, jobban lehet vállalni az úttörőiséget. Rácz Péter ugyanakkor hozzátette, hogy országos szinten sajnos nem ennyire kedvező a helyzet, a MÚSZ – valamint a MÚSZ-szal kapcsolatban lévő szervezetek – pályázatait rendre elutasítják, vagy a kértnél lényegesen alacsonyabb összeget ítélnék meg, még ha egyébként a bírálat kifejezetten kedvező is. Különösen igaz ez a kormányváltás óta eltelt időszakra.

Kalotay Gábor az adminisztráció minimalizálásának lehetősége iránt érdeklődött. Javasolta, hogy minél több feladatot oldjanak meg társadalmi munkások bevonásával. Rácz Péter szerint erre nincs reális lehetőség, egyre kevesebben vannak, akik térítés nélkül akarnak, tudnak időt áldozni erre a feladatra. A régi ifiket is alig lehet mozgósítani. Egyébként a MÚSZ állományában pillanatnyilag két fő van, valamint 1-1 fő a Grund Klubhálózatnál és a Gyermekek Táborozásáért Alapítványnál, akik alkalmanként az Úttörőszövetséggel kapcsolatos feladatokat is elvégeznek.

Dr. Tóth József felhívta a figyelmet arra, hogy a tábor nem az állam, hanem a főváros tulajdonában volt, a MÚSZ meghatározott időre kapta bérbe, kezelői joga a KISZ-nek volt. (Rácz Péter hozzátette: a határozott idejű bérleti szerződés időtartama lejárt, 1990. június 27-én a DEMISZ ajándékozta a MÚSZ-nak, a jogerős határozat viszont nem ismeri el a DEMISZ-t a KISZ jogutódjának, így nem is volt joga az ajándékozásra.) Tóth József véleménye szerint Csillebérchez minden körülmények között ragaszkodni kell. Ezen túlmenően szerinte bátrabban kell vállalni a baloldaliságot, a rejtőzködésnek semmi értelme, vidéken úgyis mindenki mindenkiről mindent tud. Úgy vélte, hogy baloldali értékek

mentén kellene létrehozni egy szervezetet, amely nyíltan vállalja értékeit. Véleménye szerint az úttörőmozgalomnak igen sokat ártottak az alkalmatlan pedagógusok – az úttörőmozgalom „muszáj-katonái” –, ezért is tartja fontosnak, hogy a főiskolákon pedagógus-jelölt hallgatói gyermekmozgalmi képzésben is részesüljenek.

Dr. Nagy Józsefné egyetértett azzal, hogy nyíltabban vállalni kell a baloldaliságot, és azzal is, hogy a pedagógusképzésben a hallgatók kapjanak tájékoztatást a gyermekszervezetek tevékenységéről, módszertani gyakorlatukról. Elmondta, hogy őt felkereső főiskolai hallgatók meglepetéssel és örömmel tanulmányozták a rendelkezésükre bocsátott naplókát és egyéb dokumentumokat, és úgy vélték, hogy ezekben nincsen semmi, ami ne lenne vállalható. *Dr. Nagy Józsefné* szerint az ilyen dokumentumokat a főiskolákon is hozzáférhetővé kellene tenni. *Várhelyi Miklós* megerősítette, hogy a főiskolai hallgatókban meglévő ellenérzés – ha van is – a tények megismertetésével könnyen oldható.

Révész György szintén hangsúlyozta a baloldaliság vállalásának szerepét. Nehézséget okoz, hogy a baloldaliságot a mai magyar társadalmi gyakorlatban politikai pártokhoz kötik. A Rácz Péter által elmondottakat úgy értelmezi, hogy most az úttörőmozgalom túlélése a cél. A továbbiakban kérdéseket tett fel:

- Van-e a MÚSZ-nak stratégiája arra az esetre, ha Csillebércről ki kell költöznie?
- Miben tud segíteni az Alapítvány a MÚSZ-nak?
- A MÚSZ Ügyvivő Testületének elképzelései között szerepel-e a MÚSZ megszüntetése?
- Ha egyszer a körülmények kedvezően alakulnak, ki tud-e bújni a MÚSZ a Grund alól?

Rácz Péter elmondta, hogy többféle elképzelés is van arra az esetre, ha a Szövetség elhagyni kényszerül Csillebércet, de ebben is szívesen fogadják az Alapítvány segítségét. Emellett szakmai együttműködést várnak az Alapítványtól, az úttörő-történeti emlékek megőrzését. Segítséget nyújthatna a

Szövetségnek az Alapítvány kapcsolati tőkéje is, valamint az Alapítvány szerepet vállalhatna az úttörőmozgalom hagyományainak az ifjúság körében való terjesztésében, továbbadásában. Jelenleg nincs napirenden a MÚSZ megszüntetése. Megítélése szerint – ha a körülmények úgy hozzák – a MÚSZ képes lesz önállóan, nem feltétlenül a Grund tagszervezeteként működni.

Várhelyi Miklós hozzátette: fontos, hogy legyen országos szövetség, amelyhez a helyi szervezetek tartozhatnak. A régi aktívák, ifik, miután felnőnek, családot alapítanak, egzisztenciát teremtenek, visszajönnek.

Révész György összegzésként javasolja a Magyar Úttörők Szövetsége és a Múltunk Öröksége Alapítvány között egy együttműködési megállapodás megkötését. Kérte, hogy a megállapodás vázlatát vitassa meg a MÚSZ Ügyvivő Testülete, majd ezt követően a már pontosított és egyeztetett szövegváltozatot fogadja el mindkét testület. A megállapodásra vonatkozó javaslatot a Kuratórium egyhangúlag támogatta.

Szabó Ferencre emlékeztünk

Júniusban, hetvenhét esztendő korában hunyt el Szabó Ferenc nyugalmazott nagykövet, a Magyar Úttörők Szövetsége egykori főtitkára, a szervezet történetének meghatározó egyénisége. Emlékezni és tisztelni gyűltek össze október 10-én egykori pályatársai, barátai, tisztelői a Csillebércei Ifjúsági és Szabadidő Központban.

A megemlékezések előtt *Révész György*, a Múltunk Öröksége Alapítvány kuratóriumának elnöke nyújtotta át az alapítvány Marton Jenő Emlékérmét *Nagy Júliának*, a csillebércei tábor egykori táborvezető-helyettesének fél évszázados tevékenysége elismeréseként.

Hang- és videofelvételek idézték az elhunytat, majd *dr. Trencsényi László*, a Magyar Pedagógiai Társaság ügyvezető elnöke *A reformer főtitkár* című előadásában elemezte az életútnak a Magyar Úttörők Szövetségéhez kötődő szakaszát. Kiemelte, hogy Szabó Ferenc a KISZ által „kirendelt” vezetőből ízig-vérig úttörővezetővé vált, vezetése alatt a Magyar Úttörők Szövetsége a KISZ KB osztályából – az adott társadalmi viszonyok mércéjével – szuverén szervezetté fejlődött, amit

az is jelez, hogy első számú vezetője 1969-ben a KISZ KB osztályvezetőjéből az Úttörőszövetség főtitkárává „lépett elő”, így lett Szabó Ferenc a szövetség első főtitkára.

A kollektív vezetés híve volt, de nála a kollektivitás nem csak a vezető testületek álláspontjának képviselőjét jelentette, hanem a gondolatok kollektív előállítását is.

Oly korban tevékenykedett, amikor kritikai észrevételek megfogalmazásához személyes bátorságra volt szükség. Szabó Ferenc mert kritikusan fogalmazni nem csak az Úttörőszövetség működését, hanem a gyermekkorosztály – amelynek érdekeit mindig mély meggyőződéssel képviselte – helyzetét illetően is. Több ízben – írásban és szóban – kifejtette pedagógiai nézetei

(a gyermekek öntevékenységről, az önkormányzásról, a személyiség sokoldalú fejlesztéséről) ma is korszerűek.

Trencsényi László elemző megemlékezése után az egykori munkatársak, barátok elevenítették fel Szabó Ferencsel kapcsolatos emlékeit. Szűcs Istvánné, az Úttörőszövetség Szabó Ferencet követő főtitkára elődjének segítőkészségét, az Úttörőközpontban tapasztalt baráti légkört emelte ki. Hangsúlyozta, hogy Szabó Ferenc csak olyan álláspontot tudott képviselni, amellyel maga is azonosulni tudott. A rendezvényt kezdeményező Lakatos Tibor, a CIMEA egykori főtitkára a külföldi gyermekszervezetekkel ápoltságokat kísérő intelmekre emlékezett, hiszen ekkoriban az Úttörőszövetség nem hogy önálló külpolitikát nem folytathatott, de még az egyszerű kapcsolatfelvételeket, csereprogramokat is mély gyanakvással kísérték a pártközpontban

Mások epizódokat, találkozásokat idéztek fel, tovább árnyalva ezzel a karizmatikus, ezzel együtt mélyen emberi vezető és barát képét.

Utolsóként Szabó Ferencné szólt a férjtől és családapáról, majd megköszönte

azt, hogy ilyen sokan jöttek el és vettek részt ezen a megemlékezésen az ország minden részéből, majd a résztvevők – kiki egy lapát földdel hozzájárulva – fát ültettek Szabó Ferenc emlékére.

Révész György

Lakatos Tibor ny. külügyi főtanácsos, a CIMEA egykori főtitkára, az Országos Úttörőelnökség volt tagja emlékezett Szabó Ferencre

Tisztelegni jöttem, a közelmúltban elhunyt barát és küzdőtárs, néhai Szabó Ferenc úttörővezető, reformer főtitkár, megbecsült nagykövet életműve és szellemi hagyatéka és családjának itt jelen lévő képviselői előtt.

Kedves Barátaim!

Engedjétek meg, hogy Szabó Ferenc emlékét felidézve, – aki nekem kétszeresen is kollégám volt, mert nemcsak az úttörőmozgalomban, hanem a külügyminisztériumban is dolgoztunk együtt – megkísérlejem, hogy az ő szemével vessek egy pillantást arra, ami volt, arra, ami most van, és arra, aminek ezután meg kellene valósulnia.

Nézzünk most szét egy kicsit úgy, mintha ő most is itt lenne közöttünk, hiszen e találkozónak az egyik célja éppen az, hogy ennek az aktív, mindig mozgásban volt embernek a lendületet adó munkásságát, szellemiséget felidézzük. Nélküle ma, a baloldali gyermekmozgalomban nem képzelhető el semmilyen átalakítás, de nem képzelhető el az a kontinuitás sem, amire – volt, ami volt! – meggyőződése szerint most is szükség lenne.

A nemzetközi kapcsolatok akkoriban vészterhesnek mondott időszakában,

amikor Feri első számú vezető volt, szövetségünk aktivistái és munkatársai itthon, hazai terepen a biztos háttér birtokában és békés körülmények között láthatták el legfiatalabb honfitársaink társadalomba való beilleszkedését elősegítő nemes feladataikat. Viszont attól a pillanattól kezdve, hogy küldötteink kiléptek a nemzetközi porondra, lépten-nyomon és akarva-akaratlanul beleütköztek a világ gyermekeinek akkori jelenét és jövőjét súlyosan fenyegető olyan tényekbe, amiket legjobban, a két szuperhatalom által folytatott fegyverkezési verseny jellemzett. Ha most körülnéznünk a világban, ma is jól látható, hogy napjainkban is gyermekek milliói nyomorognak és éheznek, ivóvíz sem jut nekik, orvosilag ellátatlanok, és újabban – pontosabban mintegy két évtizede már – ők, a gyermekek néhány országban a modern fegyverekkel vívott, tartós helyi háborúk első számú áldozatai is. Sőt, az utóbbi húsz évben a Föld több országában már a gyermekkatonák is jelen vannak, és a felnőtt mészárosok küzdelmeibe való bevonásuk új, borzalmas perspektívákat nyit meg az egész emberiség előtt.

Szabó Ferenc mindenkor tudatában volt annak, hogy az UNICEF, az ENSZ

Nemzetközi Gyermeksegély Szervezete, amellyel a CIMEA közvetítése révén a Magyar Úttörők Szövetsége minden időben együttműködött, hatalmas erőfeszítéseket tesz annak érdekében, hogy a gyermeksegély mindenhatóvá eljuthasson, ahol arra szükség van. Ismeretes azonban, hogy munkájuk sok esetben ma sem tud kellő eredményt felmutatni.

Közvetítésünkkel Szabó Feri pontosan ismerte az ILO, a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet jelentéseit, amelyek napjainkban is arról tanúskodnak, hogy a gyermekmunka a Föld számos országában jelen van, s a legfiatalabbak különféle módon való kizsákmányolása soha nem látott méreteket öltött. Az Európai Unió tagállamaiban ma is tanúi lehetünk a gyermekek nyomorának és kiszolgáltatottságának. A soha nem látott és tapasztalt fejlődés árnyoldalán gyermek-koldusokat látni olyan nagy városokban is mint Párizs, Róma, Budapest és Bukarest.

Szinte hallom, mert itt van a fejemben ma is, az annak idején magas helyről jött kifogásokat tartalmazó megnyilvánulásoknak a szövege, szemlélete és hangulata, amelynek célpontja először mindig Szabó Feri volt, rajta keresztül pedig egy egész sereg érintett aktivista és munkatárs.

- Mégis, mit képzeltetek, ti magas posztokba emelt úttörővezetők? Majd ti, meg a gyermekmozgalom fogjátok meghatározni, hogy milyenek legyenek a nemzetközi erőviszonyok?
- Csak nem nemzetközi békemozgalomnak is képzelitek magatokat? Mondjátok meg azoknak a benneteket befolyásoló több nyelven beszélő értelmiségi úri gyerekeknek, hogy az úttörőmozgalmat nem ők irányítják!
- Nem gondoljátok, hogy amit tenni akartok, az tiszta avantgardizmus, hiszen tudnotok kell, hogy nem az ifjúság az élcsapat, hanem a...
- Nem féltek, hogy ezekkel a rózsaszínű szocdem sólymokkal, jajveres trockista pionírokkal, emberarcú eurokommunistákkal, meg ezekkel a mindenféle harmadik világbeli muzulmán cserkészekkel és a nyugati antialkoholista gyermekmozgalmakkal egy követ fújva, na meg a nemzetközi burzsoázia képviselőivel parolázva még el találjátok felejtetni, hogy honnan jöttetek?
- Az kellene, hogy a saját itthoni dolgaikkal törődjétek, hiszen rátok van bízva a hazai gyermekek jövője!

Azt tesszük! – válaszolta rugalmasan, diplomatikusan és türelmesen Szabó Feri úgy és olyan formában, ahogyan azt a nagy döntések előtt kialakult légkör, az optimális eredmény elérése érdekében lehetővé tette. Viszont Feri álláspontja világossá tette, hogy a magyar úttörőmozgalom ügye nem választható le vagy el a nemzetközi gyermekmozgalomtól. Így vagy úgy, de a vezetés ezt tudomásul vette, s ezzel szemben már a belső ellenzőknek, s a mindenütt megtalálható hangulat-keltő kibiceknek sem volt ellenérvük.

Még olyan eset is adódott, hogy 1979-ben, amikor az Állami Ifjúsági Bizottság után a Külügyminisztérium, meg az Országos Béketanács is bekapcsolódott az ENSZ Nemzetközi Gyermekévének előkészületeibe, az Úttörőszövetség szorgalmazni kezdte a Hazafias Népfront bekapcsolódását is. Ekkor egy találkozó alkalmával az egyik országos vezető nyilvánosan kifakadt: Hagyjatok engem békében ezekkel a dolgokkal, kinőttem én már a gyerekcipőből! – mondta.

Feri, sokszor a munkatársaival, meg az Elnökség tagjaival is keményen vitatkozva alakította ki saját álláspontját, s ha az megtörtént és érvelése is

helytállónak bizonyult, akkor arra támaszkodva járt el a felső vezetésnél. Tudom, mert az ördög ügyvédje szerepében magam is sokat vitatkoztam Ferivel. Ez bizony nem volt mindig könnyű, mert időnként nagy volt a tét. (Csak egy példa, lesz Zánka, nem lesz Zánka? – A Zánkára fordítható anyagiakat nem kellene-e sok-sok olyan kis egyszerű, de modern tábor vagy gyermeküdülő megépítésére fordítani, ami nagyobb fogadókésztséget biztosíthat a dolgozó szülők gyermekei számára?)

A fentiekkel csupán jelezni kívántam, hogy a Magyar Úttörők Szövetségben végzett lelkiismeretes, szorgos és nagy szakmai felkészülést igénylő munka hátterében milyen hangulati elemek is befolyásolták azt a tevékenységet, amely a párt irányítása alatt megfelelő állami és társadalmi, mai szóval „civil” háttérrel és támogatást igényelt. Ilyen helyzetekben Feri, miután velünk, nemzetközi terepen működő munkatársaival is megbeszélte a dolgokat, s az Elnökség is meghányta-vetette a teendőket, meg a hangulati elemeken is átrágtuk magunkat, mindig magára vállalta, hogy megszerezze a legfelsőbb szintű hozzájárulást és jóváhagyást.

Engedjétek meg, hogy itt, a teljesség igénye nélkül, csupán felvillantsak néhány példát.

- Az ENSZ Gyermeki Jogok Kartájának 10. évfordulóján Magyarország rendezhette meg 1969-ben a Gyermeki Jogok első nemzetközi konferenciáját, melynek egyik fő témaköre éppen az a szolidaritás volt, amire a magyar szervezet nevelte tagjait.
- A „Veled vagyunk, Vietnám!” akció keretében (1969) a Magyar Úttörők Szövetsége volt az a szervezet, amely országos gyűjtésre támaszkodva tranzisztoros rádiók ezreit jutatta el azokhoz a gyerekekhez, akik villany és telefon hiányában a háború idején csak így tudhattak a bombázásokat előreléző híradáshoz jutni, sokan így ezek ismeretében elmenekülhettek és gyermekek ezreinek életét lehetett megmenteni. (Erről az akcióról a CIMEA széles körben tájékoztatta tagszervezeteit és partnereit, s ezek maguk is számos szolidaritási és gyermekmentő akciót szerveztek.)
- A legendás Csillebérc legjobb hazai hagyományait folytatva felépült, a nemzetközi összefogást is

szimbolizáló és ma is működő Zánka (1975), amire mi magyarok ma is büszkék lehetünk.

- A Nemzetközi Gyermekév (1979) idején csak Budapesten minden játszóteret felújítottak. Az országban szinte mindenütt átadtak valamit, lett légyen az sportpálya, üdülőtábor, úttörőház és mindaz, ami a gyermekek életét szebbé tette. Ekkor épült, a nekem különösen kedves Rönkvár is, mert ott az én gyerekeim is játszhattak. Ekkor már Alföldi Tádé, későbbi londoni nagykövet volt a CIMEA főtítkára, vele Szűcs Istvánné Zsuzsa – Szabó Feri követő főtítkár vezetésével zajlott a hihetetlenül gazdag úttörőrendezvények sorozata.
- 1979-ben a Parlament épületében megrendezett Budapesti Nemzetközi Fórumon 52 ország, az ENSZ, és hat nemzetközi szervezet köztük az UNICEF és az UNESCO is képviseltette magát és fejezte ki elismerését a Magyarország által követett gyermekpolitika iránt.

Magyar állampolgárként büszke vagyok arra, hogy az ENSZ tagállamok között Magyarország volt az első olyan ország, amely nemzetközi szinten a gyermekpolitika támogatása érdekében ekkora erőt tudott összpontosítani. Hosszan tudnám sorolni azoknak az országos vezetőknek a nevét, akik Szabó Ferencel az élen időben felismerték, hogy hazánk számára mit jelent a gyermekek és a serdülőkorúak érdekében folytatott nemzetközi összefogás. A teljesség igénye nélkül hadd említsük itt meg Aczél Györgyöt, az MSZMP Politikai Bizottságának tagját, Puja Frigyes külügyminisztert, Nádor Györgyöt, az Állami Ifjúsági Bizottság vezetőjét, dr. Kőmíves Imre nagykövetet. Ám Szabó Ferenc és csapatának sokoldalú és lelkiismeretes, hosszú évekre visszanyúló, nagy vitákban edzett előkészítő munkája nélkül, ez az eredmény bizony nem születhetett volna meg.

Ez a gyermekek körében végzett tevékenység az olyan nagy diplomáciai tapasztalatokkal rendelkező külügyminisztériumi főosztályvezető tevékenységét is inspirálta, mint dr. Kőmíves Imre nagykövet, aki mindent megtett annak érdekében, hogy az ENSZ család, az UNICEF-en túl ideértve az UNESCO-t, a FAO-t, az ILO-t és más nemzetközi intézményeket is felfigyeljen a magyar kezdeményezésekre (ld.pl. GYES.)

Ez a közös munka jól szemlélteti, hogy a gyerekek dolgai is fel tudnak nőni a velük foglalkozó felelős és érett felnőttek színvonalára, sőt, az ezen a téren lemaradó vezetők színvonalát meg is haladják!

Feri nélkül, s a hozzá ragaszkodó, hűséges munkatársak nélkül, mindez, amit itt elmondtam, nem valósulhatott volna meg.

Feri racionális alkat volt. Látva a nagy összefüggéseket, s a hozzáfűződő magyar érdekeket, a megvalósítás előtt, a kivitelezhetőség irányában is alaposan tájékozódott. Betartotta a „hétszer mérj és egyszer vágj!” parancsát. Nem bántva Feri emlékéit, hadd mondjam el itt azt is, hogy a DIVSZ-ben, ahol 1957 és 1971 között a CIMEA főtítkárának posztját négy éven át magam is betöltöttem, mi magyarok, a hazai szervezet vezetésére utalva olykor csak „Szabóságot” (Feri, Laci, János) emlegettünk, hiszen a fő kivitelezők között ott volt Szabó Laci is, aki mint az Úttörőszövetség titkára. Saját személyében is, az úttörőktől már megszokott megbízhatóságot és korrektséget képviselte. Hozzá voltunk szokva ahhoz, hogy ha a magyar „Szabóság” valamilyen úttörőkre tartozó nemzetközi együttműködési kérdésben állást foglalt, akkor az élcelődésen túl vigyáztunk arra, hogy a szépen varrott zakó össze ne gyűrődjék és be ne piszkolódjék. Így bizony, mert ennek az együttesnek renoméja volt. (A magyarok olyanok, mint a „három muskétás, akik négyen vannak”, és hozzátették: Náluk a CIMEA főtítkára a D’Artagnan! – mondták a francia pionírok vezetői)

A Szabó Ferenc által vezetett apparátus munkáját az abszolút tisztességes magatartás jellemezte. Ismereteim szerint és a hatvanas, hetvenes években az Úttörőszövetség gazdálkodása és minden nyilvántartása példaértékű volt. Feri pontosan tudta, hogy meddig ér a takaró és alatta meddig lehet nyújtózni. De hát ez már egy másik történet. Mint ahogy az is, hogy Szabó Ferenc nagykövetségént, majd a rendszerváltás után főosztályvezetőként is hasonló szellemben tevékenykedett. Külügyes munkatársai, akik irányában, mint értük felelős és róluk gondoskodó vezető végezte munkáját, tisztelték és megbecsülték.

Rá emlékezve azonban fel kell tennünk néhány kérdést is:

- Hol lehet találni ma olyan nemzetközi gyermekmozgalmat, amely továbbra is és folyamatosan ellátná azt a feladatot, hogy egyesítse a különböző nemzeti mozgalmak erőfeszítéseit a gyermekek békére és együttműködésre való nevelésében, és felzárkózzon azoknak a nemzetközi szervezetek tevékenységéhez, amelyek közös fellépéssel a mainál nagyobb és jobb eredményeket kellene, hogy felmutassanak. Napjainkban, sajnos, még az Európai Unió tagállamaiban is tanúi lehetünk a gyermekek nyomorának, kiszolgáltatottságának, s annak, hogy a hihetetlenül gyors modernizáció, a számítógépek, a kommunikáció, az Internet világában felnövő, s az erőszak kultusza a gyermekek millióira, szinte jóvátehetetlen hatást gyakorol, hiszen a képernyőkön is átsugárzik az agresszió, amit egyesek már gyermek- és serdülőkorukban is átvesznek. Nem is beszélve a terrorizmusról, aminek elsőszámú áldozata megint csak a gyermek.

- Hol van ma, a mi hazánkban olyan gyermekmozgalom, amely a fenti kihívást érzékelve, legalább itthon meg tudná szólítani a felnőtteket, hogy a globalizmus, a piacgazdaság, az Európai Unió és a nyitott határok által meghatározott keretek között segítsék az új generációnak a társadalomba és az új közösségekbe való beilleszkedését?

- Hol van ma nálunk egy olyan gyermekmozgalom, amely képes arra, hogy az egykor volt úttörő és úttörővezető szülőket arra mozgósítsa, hogy gyermekeikkel együtt részt vegyenek

egy erős, baloldali polgári értékeket valló gyermekmozgalom talpra állításában, amely képes arra, hogy a gyermekeket felkészítse a jövőbeli közéleti szereplésre. Olyan mozgalom, amely a hazaszeretettel egyidejűleg a demokrácia, a szabadságeszmények, s a köztársasági szellemet és a szolidaritás érzését képes védennebe plántálni?

- Hol van ma egy olyan gyermekszervezet, amely a mi hazánkban, az Európai Unió tagállamában képes fajra, nemre, bőrszínre és hitbeli meggyőződésre való tekintet nélkül egy olyan sokszínű és sokoldalú mozgalmat működtetni, amely öntudatos és félre nem vezethető választópolgárokat nevel, akik képesek lesznek a többségi akaratra hivatkozó demagógiát a saját erejükkel leleplezni?

- Hol van ma hazánkban egy, a szegény és nélkülöző családok gyermekeivel szolidáris olyan gyermekmozgalom, amely segít, felemel és képes olyan közeget működtetni, amely felveszi a harcot a kirekesztéssel és segít a hátrányos helyzetű gyermekeknek, hogy esélyeikre rátalálhassanak?

- Hol van ma egy új és bölcs Szabó Ferenc, aki a kor bennünket érő kihívásait érzékelve, s a mai realitásokhoz igazodva képes lenne megfogalmazni, meghirdetni és újjászervezni azt a baloldali gyermekmozgalmat, amire hazánkban, a magyar társadalomnak ma is szüksége van?

Sajnos, ezekre a kérdésekre én nem tudok felelni...

Árvízkarosult táborozók

Mint arról előző számunkban már hírt adtunk, az Ezüsfokos idei díjazottja, Dancs Imre lemondott a díjjal járó pénzjutalomról. Kuratóriumunk döntése alapján kértük a Pest Megyei Gyermek és Ifjúsági Alapítvány (PMGYIA) Kuratóriumának támogatását valamint a Magyar Pedagógia Társaság Mozgalompedagógiai Szakosztályának segítségét is, s az így létrejött együttműködés eredményeképpen négy alsóvádaszi gyermek tölthetett hat felejthetetlen napot tavaly augusztusban a PMGYIA zamárdi táborában. A nevükben is köszönetet mondunk minden együttműködő partnerünknek.

Budai Péter, Gulyás Levente,
Kocsis Angelika és Vancza Adrienn
Zamárdiban

Zánka, 2010. október

2010. október 16-17-én tartotta éves találkozóját a Zánka Barátai Egyesület. A szombati kötetlen program után 17-én délelőtt került sor dr. Nádházi Lajos emléktáblájának felavatására. A Balatoni Úttörőváros – alapítványunk Marton Jenő Emlékéremmel kitüntetett – egykori főigazgatójának munkásságát, személyiségét Miklós Tamás, Szabó László és Bogó Ágnes, a Zánkai Gyermek és Ifjúsági Centrum Kft. ügyvezetője méltatta.

Az emléktábla leleplezése után került sor az egyesület éves közgyűlésére, amelyen először Bogó Ágnes vázolta az intézmény helyzetét. Bár az elmúlt 3 évben ötmilliárdos forgalmuk volt, és uniós forrásból 32 millió forintért újították fel a kikötőt, az élesedő verseny rákényszeríti Zánkát, hogy új piacokat keressen. Ezért járt a közel-múltban Kínában és Mongóliában, ahol az ott is számon tartott közös gyökerek okán szeretettel és érdeklődéssel fogadták, és komoly remény van arra, hogy a jövőben ebből a régióból is egyre több vendéget fogadhatnak.

Zánka további sorsa mindazonáltal nem teljesen tisztázott. Az ügyvezető szégyennek nevezte, hogy a szocialista kormány az ifjúsági törvénybe akarta iktatni Zánka eladását, és a létesítmény jelenleg is a vagyonkezelő 3. számú portfóliójában, forgalomképes vagyonelemként van nyilvántartva, és mind a mai napig nem sikerült elérni, hogy a forgalomképtelen listára kerüljön.

A gazdálkodási forma váltás (a korábbi kht-ről nonprofit kft-vé alakulás) egyúttal azt is jelenti, hogy a tulajdonosi jogokat gyakorló Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt nem foglalkozik a tevékenység szakmai jellegével, csak azzal, hogy a létesítmény nyereséget termeljen, miközben július közepén elvonták a költségvetés 25%-át. Ugyanakkor a Gyermek és Ifjúsági Centrumnak közfeladatokat is el kell látnia (roma, árvízkárosult, halmozottan sérült, gyerekek fogadása), miközben e feladatokhoz forrást nem, vagy csak töredékében biztosítanak, és gyakran csak az utolsó pillanatban, esetenként a sajtóból értesülnek e feladatokról. A média érdeklődésére egyébként jellemző, hogy egy pillanatig sem foglalkozott azzal, hogy a Gyermek- és Ifjúsági Centrum kulturált körülményeket

biztosított a sportcsarnokban kialakított tömegszállásról érkezett árvízkárosult gyerekeknek, hogy sok esetben még a fogkeféjüket is a létesítmény vásárolta meg, az viszont – az RTL Klub és az internetes hírportálok révén – országos nyilvánosságot kapott, hogy néhány gyereknek ellopták a mobil telefonját.

Bogó Ágnes beszélt a tervekről is. A már említett mongol és kínai kapcsolaton túl komoly lehetőséget látnak a lovas turizmusban és a Honvédelmi Minisztériummal való együttműködésben, aminek jele az is, hogy a Zánkaland Haditechnikai Parkot dr. Hende Csaba honvédelmi miniszter adta át ez év júliusában. Az elképzelések között szerepel még fedett lovarda építése is. Régóta jól működő terület az egyházi turizmus, fejlődik a horgász-, a vitorlás és az üzleti turizmus. Nagyon fontos, hogy ismét működjön erdei iskola, edzőtábor és sportrendezvényeknek is otthont adjon a létesítmény.

Az ügyvezető szólt arról is, hogy gyakran nagyon nehéz az együttműködés az érkező gyermekcsoportokat kísérő pedagógusokkal, akiknek többsége rendkívül értékevalvált, motiválatlan, rendszerint program nélkül jönnek, alig foglalkoznak a gyerekekkel, érdeklődésük jóformán csak arra terjed ki, hogy mennyi tiszteletdíjat kapnak.

Korántsem zavartalan az együttműködés Zánka település önkormányzatával. Példaként említette Godó Ágnes, hogy most már a létesítmény mögötti záportározó zsilipjét is maguk kényte-

lenek kezelni, mivel a legutóbbi nagy esőzéseket követően egyeztetés nélkül (és indokolatlanul) nyitották meg, aminek következtében két óra alatt 25000m³ víz zúdult a táborra, mivel a Csorsza nem tudott ekkora vízmennyiséget elvezetni. A Nivegy-völgy települései készek a regionális együttműködésre a Gyermek és Ifjúsági Centrum által koordinált TDM (Turisztikai Desztinációs Menedzsment) program keretében, ami lehetővé tenné számukra is a pl. a csatornázást, de Zánka községgel egyelőre akadozik az egyeztetés.

Godó Ágnes után Paulikovics Tibor, az egyesület elnöke számolt be az elmúlt év tevékenységéről. Fontos feladatként jelölte meg a potenciális tagok felkutatását, és felhívta a figyelmet a személyes aktivitás fontosságára.

A beszámoló elfogadása után Sági Mária emlékezett meg azokról, akik az elmúlt közgyűlés óta örökre eltávoztak. Ezt követően a jelöltek – köztük e sorok írója – rövid bemutatkozása után új tagok felvételére került sor.

A közgyűlés után a résztvevők fát ültettek a Csorsza parton, majd az ezt követő ebéddel a találkozó véget ért.

Révész György

Előző számunkból kimaradt a tavaly májusban rendezett konferencia ismertetése

Nyitottság és társadalmi szerepvállalás

„A fiatalok elsősorban probléma-megoldóként kell, hogy körülöttünk létezni tudjanak, és nem problémaként, ahogy a felnőttek nagy része rájuk tekint” – hivatkozott előadásába Jane Goodallra Galambos Rita, a Demokratikus Ifjúságért Alapítvány kuratóriumának elnöke **A kisgyermek, fiatalok kapcsolatai, kommunikációja, szocializációs háttere** c. tudományos tanácskozáson, melyre 2010. május 15-én Debrecenben, a Debreceni Akadémiai Bizottság székházában került sor a Magyar Pedagógiai Társaság Családpedagógiai Szakosztálya és Mozgalompedagógiai Szakosztálya közös rendezésében.

A fenti idézet akár – egyik – közös mottója is lehetne az elhangzott előadásoknak, amelyek – más-más nézőpontból ugyan, de egymásra rímelő módon – a gyermek- és ifjúsági korosztály árnyaltabb megítélését sürgették, hangsúlyozva egyúttal a felnőtt társadalom, ezen belül a pedagógia felelősségét.

Dr. Mészáros György, az ELTE PPK tanársegédje **A gyermek kapcsolatai és szocializációs háttere különös tekintettel az ifjúsági kultúra és szubkultúrák világára** c. – élénk vitával kísért – előadásában erőteljesen hangsúlyozta a nyitottság szerepét az értékközvetítésben. Ehhez jobban meg kell ismerni a fiatalok világát, több empátiával és nem feltétlenül normatív értékképletek kinyilatkoztatásával kell reagálnunk megnyilvánulásaira. „Szeressétek, amit a fiatalok szeretnek, és ők is szeretni fogják azt, amit ti szerettek” – idézte Don Bosco, a neves katolikus pedagógus másfél évszázados intelmét.

Szembesülnünk kell azzal, hogy ma nem működik a normatív „én kijelentem, márpedig így van” típusú megközelítés. Ez pedig azt jelenti, hogy igenis, vitatkozni kell. Hagyni kell, hogy ütközzenek nézetek, hagyni kell, hogy működjön egy demokratikus szemlélet az iskolában, és ettől ne féljenek a pedagógusok. És ez segít abban, hogy a diák legyen kritikus – akár a saját szubkultúrájával szemben is.

Részletesen foglalkozott az előadó a különböző kultúrák, a szubkultúrák, és

kiemelten az ifjúsági szubkultúrák jelenségeivel, értékeivel, szocializációs hatásaival. „A hagyományos szocializációs intézmények, mint az iskola, a család, az egyházak, stb. meggyengültek az utóbbi évtizedekben, és ezek helyét a szocializációs terepet átveszi a média, a kortárscsoport, az ifjúsági kultúrának a különféle terei és az ifjúsági szubkultúrák” – hangsúlyozta. Egy kérdésre adott válaszában azonban azt is hozzátette, hogy a szubkultúrára épülő közösségek többsége még nem jutott el a társadalmi szerepvállalásig.

A társadalmi szerepvállalás, az önkéntesség volt az egyik központi kérdése Galambos Rita **Legyen hozzá közöd! – a demokratikus készségfejlesztés szükségessége a fiatalkori szocializáció során** c. előadásának, melynek bevezetőjében hangsúlyozta: társadalmunkban nem csak felnőttek, hanem a gyerekek, fiatalok is rendszeresen döntési helyzetekbe kerülnek, amelyek kezelésére azonban nem készítjük fel őket, mint ahogy arra sem, hogy mit kezdjenek azzal a szabadsággal, amelybe beleszülettek. A gyerekek ugyan tisztában vannak a jogaikkal, de ez általában nem párosul a köteleességek ismeretével, gyakorlásával, pedig „a demokrácia akkor tud jól működni, ha a szabadságok és a jogok mellé oda tesszük a köteleességeket, és ezt nagyon világosan megtanítjuk”. Ez az, amiben súlyos mulasztásunk van, mert „mi felnőttek nem tettünk meg mindent az elmúlt húsz évben – bármennyire is sokat tettünk, de mégsem eleget –, hogy a fiataloknak valami minimális mértékben utat mutassunk a tekintetben, hogy mi az a demokrácia”.

A Demokratikus Ifjúságért Alapítvány (DIA) éppen ezeknek a demokratikus készségeknek a fejlesztését tűzte ki célul, és ebben együttműködik számos oktatási intézménnyel is. Az előadó hangsúlyozta a tapasztalati tanulás jelentőségét, és idézte Deweyt: „A legnagyobb pedagógiai téveszme az a vélemény, hogy az ember csak azt tanulja meg, amit megtanítanak neki. A mintegy mellékesen elsajátított tartós attitűdök, kedvtelések és ellenszenvek gyakran sokkal fontosabbak, mint a nyelvtanórák, földrajzórák vagy a megtanult történelmi tények. Mert

alapvetően ezek az attitűdök számítanak később.”

Ahhoz, hogy a demokratikus készségeket a fiatalok a gyakorlatban tudják elsajátítani, *helyzetbe kell hozni* őket, el kell hinni róluk, hogy felismerik és meg tudják oldani a problémákat, és ezt velük is el kell hitetni. Az előadó alig titkolt büszkeséggel számolt be arról, hogy programjaik eredményeképpen mérhető módon fejlődött a résztvevő fiatalok önbizalma, problémamegoldó és konfliktuskezelő képessége.

A demokratikus készségek között kiemelt helyet foglal el a társadalmi szerepvállalás, az önkéntesség. A DIA által 2006 óta szervezett **Legyen hozzá közöd!** kampányban évről évre egyre több, idén már közel 20000 fiatal vett részt, akik települést szépítettek, falfirkákat takarítottak el, fogyatékosokkal szerveztek közös programokat, játszótérrel építettek vagy tartós élelmiszert gyűjtöttek, és ezek csak kiragadott példák. Az angolszász országokban a közösségi szerepvállalás társadalmi elvárás, az érettségire bocsátás feltétele pl. 40 óra közösségi szolgálat – hívta fel a figyelmet Galambos Rita, majd hozzátette: „Nagyon fontos, hogy nevelőként célunknak tekintsük azt, hogy ne csak okosak, ne csak jól érettségiző, jó szakemberek, stb. legyenek, hanem valami minimális társadalmi érzékenységgel rendelkezzenek, és képesek legyenek valamilyen módon a körülöttük lévő közösségben vagy közösségekben akár változtató tényezőként jelen lenni. És erre nekik óriási igényük van!”

A tanácskozás kedves színfoltja volt a Mozgalompedagógiai Szakosztály Vasvári Diplomájának átadása. Az elismerést a gyermek- és serdülőszervezetek körében több évtizeden át kifejtett áldozatos nevelőmunkája elismeréséül dr. Alberth Béláné nyugdíjas pedagógus, korábban úttörő csapatvezető és Hajdú-Bihar megyei úttörőelnök vehette át (aki a tanácskozás egyik fő szervezője is volt). A másik kitüntetett, Bagu Balázs bátyúi (Kárpátalja) pedagógus, helytörténet- és néprajz-kutató nem tudott részt venni a rendezvényen, de levélben köszönte meg az elismerést, és üdvözölte a tanácskozás résztvevőit.

Révész György

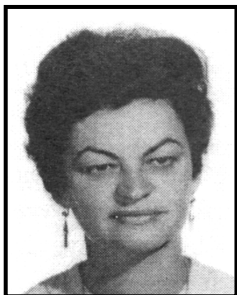
Vasvári Diploma

A Magyar Pedagógiai Társaság Mozgalompedagógiai Szakosztálya 2010-ben a magyarországi gyermek- és serdülőszervezetek körében több évtizeden át kifejtett áldozatos nevelőmunkája elismerésül dr. Alberth Béláné nyugdíjas úttörővezetőnek és Bagu Balázs bátyúi (Ukrajna, beregszászi járás) nyugdíjas pedagógusnak, néprajzkutatónak ítélte a szakosztály által alapított Vasvári Diplomát. A kitüntetés május 15-én Debrecenben, az alapítványunk és a Mozgalompedagógiai Szakosztály által közösen szervezett A kisgyermek, fiatalok kapcsolatai, kommunikációja, szocializációs háttere című tudományos tanácskozáson adtuk át dr. Alberth Bélánénak, Bagu Balásznak pedig a beregszászi magyar konzulátus közvetítésével juttattuk el.

Megrendülten tájékoztatjuk olvasóinkat, hogy dr. Alberth Béláné, aki a konferencián és annak előkészítésében is még tevékenyen részt vett, augusztus 31-én, életének 81. évében elhunyt. Emlékét megőrizzük.

Dr. Alberth Béláné

1948-ban a debreceni Református Dóczy Leánynevelő Intézetben érettségizett, majd a debreceni főiskola magyar-történelem-háztartástan szakán kezdte meg főiskolai tanul-

mányait, de az időközbeni átszervezés miatt 1951-ben az egri főiskolán szerzett tanári oklevelet. Már végzős hallgatóként is tanított debreceni a Leányka utcai iskolában. A civis városhoz a továbbiakban is hű maradt: később a Kossuth utcai iskolában majd a Simonyi utcában folytatta. Közben csapatvezetőként tevékenykedik, a Kossuth utcában megbízott igazgató, s ez idő alatt egyetemi diplomát is szerez. Az energikus, kezdeményező fiatal pedagógus nem véletlenül lett 1959-ben városi, 1962-től megyei úttörőtitkár. Az úttörőmozgalom megyei vezetői közül kiemelkedett határozottságával, kritikus szellemével, az új kezdeményezések, belső reformok támogatásával. Fontosnak tartotta a vezetőnevelést, a megyei úttörőapparátus vezetése idején jólképzett, elkötelezett szakemberekből állt, a stafétabotot felkészült munkatársainak tudta átadni.

Több mint egy évtizednyi úttörőelnöki munka után 1973-tól 1990-ig a Hazafias Népfront Hajdú-Bihar megyei titkáráként is aktív résztvevője volt a gyermek- és

ifjúságpolitikai közéletnek. Eközben tagja volt a Magyar Úttörők Szövetsége Országos Tanácsának, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának és az Országos Béketanács Elnökségének, 1985-től 1990-ig országgyűlési képviselő.

Akármiilyen beosztásban tevékenykedett, a gyermekmozgalom és a gyermekügy mindvégig érdeklődése középpontjában állt. Kezdetől tagja az Úttörők Baráti Körének, férje, dr. Alberth Béla, a világhírű szemészprofesszor által a tehetséges, kedvezőtlen körülmények között élő tiszavasvári gyermekek megsegítésére létrehozott Gyermekvédelmi Alapítvány lelkes és fáradhatatlan támogatója.

Számos cikke, tanulmánya jelent meg a helyi és az országos sajtóban, táborok, szakmai tanácskozások, bel- és külföldi rendezvények szervezésében vett részt aktívan. Művei is életére, tevékenységére utalnak: Az úttörőmozgalom története Hajdú-Bihar megyében, ill. A Népfrontmozgalom története Hajdú-Bihar megyében.

Munkásságát számos kitüntetéssel ismerték el: a Magyar Pedagógiai Társaság Mozgalompedagógiai Szakosztálya által adományozott Vasvári Diploma méltó helyre kerül a Népek Barátsága Érdemrend, a Kiváló Úttörővezető, Aranykoszorús KISZ jelvény kitüntetések, az Úttörővezetői Érdemérem, Ifjúságért Érdemérem, Gyermekekért Érdemérem, a Munka Érdemrend Arany fokozata mellé.

Bagu Balázs

1932. december 28-án született Bányában. Az elemi iskolát szülőfalujában végezte. 1943-ban, 1944-1945 között a beregszászi gimnáziumban, majd 1945 után újra Bányában tanult a hétosztályos iskolában. 1952-ben elvégezte a Munkácsi Tanítóképzőt. 1953-ig Badalón tanított, az

Ungvári Állami Egyetemen 1958-ban szerzett orosz-tanári diplomát, majd 1979-ben magánúton elvégezte a magyar szakot.

1958-1960 között Csonkapapiban tanítóskodott, 1960-1964 között magyartanár Csapon az esti iskolában, 1964 óta pedig Bányában tanít magyar nyelvet és irodalmat, szakkört vezet és vetélkedőket szervez. 1989 májusától 1993 januárjáig a KMKSZ bátyúi alapszervezetének elnöke, 1990-1993 között a területi választmány tagja, az oktatási munkabizottság tagja a KMPSZ megalakulásáig. 1969-1979 között a beregszászi magyar módszertani szakcsoport vezetője. Kutatási területe: magyar nyelv és irodalom, néprajz, pedagógia, 1848-as emlékek területünkön, az 1944-ben elhurcoltak felkutatása.

1985-ben Makarenko-díjat kapott. 1982-ben a magyar nyelv és irodalom módszeresze.

Az 1848-as kutatásokért 1992-ben Monokon Kossuth-emlékérmét és diplomát kapott.

Több száz cikke jelent meg eddig bel- és külföldi kiadványokban. Bátyú község földrajzi nevei c. írásával 1991-ben a magyar országos néprajzi pályázaton V. helyet nyert.

Önálló kötetben megjelent művei:

Didaktikai anyagok magyar nyelvből, 1848-49-es emlékhelyek Kárpátalján, Bátyúi jeles napok és szokások.

A Magyar Pedagógia Társaság Mozgalompedagógiai Szakosztálya a fél évszázadon keresztül a gyermekek nevelésében kifejtett áldozatos munkája, a magyarországi hagyományörző szervezetekkel – különösen a Magyarország Felfedezői Szövetséggel és a Kossuth Szövetséggel – való együttműködésért adományozta a Vasvári Diplomát Bagu Balázs részére.

Bagu Balázs átveszi a Vasvári Diplomát a beregszászi magyar konzulátus munkatársától

Bandi bá'

Emlékek Kondor Endréről

2010 októberében hosszú, súlyos betegség után eltávozott körünkől **Kondor Endre** nyugállományú repülőszázados, sportszervező, önkéntes mentő-sofőr az 1956-os forradalomban, turisztikai szakíró, újságíró, aranyjelvényes túravezető, úttörő- és cserkészvezető.

Jól ismertem, mielőtt még találkoztunk volna: az Úttörővezető folyóirat turisztikai-táborozási cikkeiből. 1968 augusztusában találkoztunk személyesen a MÚSZ Táborozási Szakbizottságának egy rendezvényén, és azóta négy évtizeden át együtt húztuk ugyanazt a szekeret, lett légyen szó gyerek-

táboroztatásról, honvédelemről, vagy a Magyar Pedagógiai társaság reformterveiről. Elég szoros munkakapcsolat és barátság, és elég hosszú idő, hogy megismerjem.

Bandit egész személyisége predesztinálta a mediátor (közvetítő) szerepére. Türelmes, derűs, jó humorú ember volt, aki a legkülönbözőbb helyzetekben és a legkülönbözőbb emberekkel majdnem mindig megtalálta a megértés útját. Sikerült lecsillapítania az ellentéteket gyerekek és felnőttek között egyaránt.

Bandi közvetítői tehetsége gyakran nemzetközi sikereket is hozott. Az OSC nyugdíjas klubjának autóbusszos országjárásain Szlovákiában lengyel-szlovák-országi-keveréknyelven átgálva jónéhány vendéglő személyzetét sikerült rávennie, hogy nyitás előtt vagy zárás után is ellássák a fáradt utasokat.

A tudatos természetjáróvá nevelés volt Bandi ifjúsági nevelőmunkájának egyik alapvető eleme. Erre predesztinálta őt korábbi természetbarát tevékenysége és a gyermekszervezetek egész célrendszere egyaránt.

Részese volt a MÚSZ mondhatni, legsikeresebb akciójának, a *vándortábor mozgalom* indításának.

Mi sem bizonyítja jobban a vándortábori mozgalom életrevalóságát, hogy a rendszerváltás után is a Kossuth Szövetség, megyei önkormányzatok ifjúsági bizottságai, sportegyesületek újra meg újra szerveztek rövidebb, kisebb kapacitású vándortáborokat.

Nem tudom, mikor olvasta Bandi Baden-Powell meghatározását a cserkészvezetőről, de az biztos, hogy már az úttörő korszakban is eszerint cselekedett: „*A cserkészvezető nem pap, nem tanár, vagy katonatiszt, hanem idősebb testvér.*”

Ennek szellemében nőttek fel Bandi keze alatt ifjúvezetők, és formálódott a gyerek-cserkészek jelleme is.

Bandi igyekezett mindenkivel jó viszonyban lenni – könnyen teremtett kapcsolatokat. Sok munkatárs, növendék kedvelte őt, sok „haverja” volt. De a belső baráti körét erősen megválogatta. Lehetek közöttük/köztünk viták részvételekben, de az alapvető dolgokban közös álláspontunk kellett, hogy legyen.

Sokaknak fog hiányozni Kondor Bandi. Itt maradnak velünk írásai, hozzászólásai a vitákban, az egykori úttörő- és cserkészgyerekek emlékei a táborokról, túrákról.

Laurenszky Ernő

Nagy Júlia

Hát te is elmentél, Julika. Itt hagytál, elhagytál bennünket, az úttörővezetők lassan öregedő, de még mindig népes táborát. Egy közösséget, amely ismert és szeretett, társakat, barátokat, akik számára te voltál a megbízhatóság, pontosság, szakértelem, kollégákat, akik százával váltak elhivatott vezetőkké a csillebérci vezetőképző tanfolyamokon, táborokban – jószerével a te kezéd alatt.

Amilyen tragikusnak, annyira hihetetlennek tűnt a hír, amely november

végén pár óra alatt körbejárta a barátokat, ismerőseket. De hiszen tudjuk: a jó hír ólomlábon jár, a rossz sebesen világgá repül, s nincs ez másképp az Internet, a drótposta korában sem.

Hihetetlennek tűnt, hiszen alig másfél hónappal korábban Csillebércen személyesen vetted át – annyi kitüntetés, elismerés után (Kiváló Úttörővezető, Ságvári Endre Érdemérem, Úttörővezető Érdemérem, Munka Érdemérem bronz fokozat, Oktatásügy Kiváló Dolgozója, Gyermekéért Érdemérem) – a Marton Jenő emlékéremet. Jelképes volt a hely, hiszen nem is történnhetett máshol, mint Csillebércen, ahol életed nagy részét töltötted, melynek minden zegét-zugát, fáját, cseperedő bokrárt ismerted. És jelképes maga az érem is, hiszen kit illetett volna inkább, mint téged, Marton Jenő pályatársát, tisztelőjét, barátját, aki, lám, alig öt évvel később követted őt oda, ahonnan nincs visszaút.

Mindenki ismert, aki az elmúlt fél évszázadban megfordult Csillebércen, s te is ismertél mindenkit. Táborvezetők,

az Úttörőszövetség vezetői jöttek és mentek – te maradtál, te voltál a biztos pont, az állandóság a rohanó változások közepette.

Hiszen tudtuk, súlyos beteg voltál, de október közepén úgy tűnt, sikerült leküzdened a kórt. Úgy tűnt, mert úgy akartuk látni, mert hinni akartuk, hogy sikerül. Hinni akartuk, mert még nem készültünk fel arra, hogy elbúcsúzzunk. Hinni akartuk, mert még szükségünk volt – lenne ma is – bölcsességre, kérlelhetetlen, mégis emberséges szigorra, megfellebbezhetetlen szakértelmre. Hinni akartuk... mindhiába. Nem maradt más számunkra, mint a fájdalmas búcsú. Búcsúzik tőled az úttörővezetők közössége, a Magyar Úttörők Szövetsége, a Múltunk Öröksége Alapítvány. Búcsúznak a csillebérci tölgyek, amelyek ismerték lépteidet. Búcsúznak tőled féltve őrzött kincseid, a magyar úttörőmozgalom tárgyi és írásos emlékei, amelyeket oly szerető féltéssel óvtál, gondoztál – ki tudja, lesz-e még valaha értő gazdájuk, méltó utódod?

Révész György

Kedves Barátunk!

A 2005-ben megjelent úttörőmozgalmi életrajzi lexikonból sok arra érdemes úttörővezető társunk kimaradt. Ennek pótlására egy újabb kötetben szeretnénk megjelentetni a Te adataidat is.

A magyar neveléstörténet szempontjából forrásértékűnek tartjuk ezt a lexikont, ezért szorgalmazzuk minél több egykori és mai úttörővezető bemutatását, emlékének megőrkítését a Jövő számára!

Ha egyetértesz a fentiekkel, légy szíves, töltsd ki a mellékelt adatlapot, és egy jó minőségű arcképpel együtt küldd el a címemre. A fotó lehet „egykori”, egyenruhás fiatal arckép is...

Segítő együttműködésedet ELŐRE is köszönöm!

Dr. Tóth József
1125 Budapest Trencsényi u. 48.
T.: 355-9830

Ne féljetelek!

Így buzdította híveit Pál apostol is meg János-Pál pápa is, és ezt mondom most én is azoknak, akik azon töprengenek, hogy ki merjék-e tölteni az úttörővezetők lexikonjának kérdőívét.

Az aggályoskodók attól félnek, hogy még fülön foghatják őket, amiért vállalták az úttörővezetést. Mintha valami bünt kellene ezzel eltitkolniuk... Mintha az úttörőmozgalom nem jelentett volna százazrek számára szép élményeket, hasznos személyiség-fejlődést stb.

Másrészt: nehogy azt higgyétek, hogy akik ránk vadászni akarnak, majd éppen a lexikon alapján kezdik a számonkérést... Nem kell ahhoz különösebb kutakodás, hogy a több ezer úttörővezető közül „kiemeljenek” akárkit, és egyébként sem számít, hogy van-e a nyuszi fején sapka, vagy nincs...

Szóval: ne legyetek már ennyire nyuszik! Komoly kiállást jelentene, ha vállalnátok érdemes múltatokat, ha ez a nagyon elcsendesedett, sőt talán elgyávult úttörővezető-gárda is felemelné a fejét...

Gondoljatok az utódaitokra, akik büszkének lesznek rátok, ha megtalálják a neveteket a lexikonban.

2010. Karácsonyán

Dr. Tóth József

(Az Adatlapot mellékeljük.)

A Múltunk Öröksége Alapítvány Tájékoztatója

Szerkesztő: dr. Szabó Imre

Felelős kiadó: A Múltunk Öröksége Alapítvány

Szerzők: dr. Lakatos Tibor, Laurenszky Ernő, Révész György, dr. Szabó Imre, dr. Tóth József

Nyomdai előkészítő: Révész György

Nyomás:

Felelős vezető:

Alapítványunk idén is kéri támogatói segítségét céljai megvalósításához. Kérjük, hogy a mellékelt csekken fizessék be támogatásukat, vagy utalják át az alapítvány bankszámlájára. Bankszámlaszámunk:

K&H Bank, 10404027-00005766-00000002

Kérjük továbbá, hogy aki teheti, személyi jövedelemadója egy százalékával is támogassa tevékenységünket. Adószámunk:

18080320-1-42

Minden támogatást köszönettel fogadunk.

A Múltunk Öröksége Alapítvány
Kuratóriuma

Rekviem egy közösségért

címmel jelent meg a Magyar Pedagógiai Társaság mozgalompedagógiai füzetek 2. száma.

A hajdani Úttörő-együttes megalakulásáról, dicső napjairól, az ének-karról, a tánckarról, a harmonika zenekarról, az irodalmi csoportról, a szólistákról, az ifivezetőkről és a felnőtt vezetőkről szól „Az úttörőegyüttes születése és végnapjai” alcímű füzet.

Nagy részben Fehér Éva 1989-ben megírt tanulmányát tartalmazza, aki az együttes megszüntetését követően gyűjtötte össze tagjainak véleményét példás szorgalommal.

Váradi István, a 10. sz. József Attila Központi Regös Úttörőcsapat vezetője a füzet előszavában ismerteti a megszüntetés még ma is nehezen érthető okait.

A kötet címlapja

Révész György, a füzet szerkesztője, a Mozgalompedagógiai Szakosztály elnöke is azt kérdezi „Ajánlásában”, hogy a „nem nyereséges” tevékenység megszüntetése vajon mennyi magtakarítást eredményezett? A megszüntetés viszont óriási veszteséget jelentett. Ki(k) a felelősök ezért? Az egyesület megszüntetésére vonatkozó határozat megszületésében résztvevő és jóváhagyó illetékesek az utókor számára elévülhetetlen felelősséggel tartoznak.

Dr. Szabó Imre